

Irena Šumak

Vloga medicinske sestre pri pacientih s srčno-žilnimi in rakastimi obolenji

Člani Sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju smo 4. marca 2016, v Celju, organizirali strokovni seminar z učnimi delavnicami z naslovom **Vloga medicinske sestre pri pacientih s srčno-žilnimi in rakastimi obolenji**. Namen seminarja je bil pridobiti osnovna znanja iz omenjenih vsebin in utrditi znanja ter veščine iz novejših negovalnih intervencij. Udeleženci seminarja so spoznali strokovnjake iz posameznih klinik in delovnih okoljih z možnostjo nadaljnjega kontaktiranja in pridobitvijo morebitnih nasvetov in sodelovanja. Seminar je potekal predvsem delovno. Udeleženci so pokazali zanimanje in interes za zdravstveno nego in tako spet dokazali, da je v zanju moč in kvaliteta dela, ki se odraža skozi vsakdanjik, ob nam zaupanem pacientu.

Asist. dr. Polona Mlakar, UKC Ljubljana, je predstavila **Srčno-žilne bolezni in novosti v zdravljenju ter Uporabni EKG**. Srčno-žilne bolezni zasedajo prvo mesto med vzroki za smrtnost in obolevnost svetovnega prebivalstva. So bolezni razvitega sveta, ki so povezane s številnimi faktorji tveganja, kot so povišan krvni tlak (arterijska hipertenzija), povišani krvni lipidi (hiperlipidemija), kronična ledvična bolezen, debelost, metabolni sindrom, kajenje in številni drugi. Večino teh bolezni povezujemo z aterosklerozo. Gre za generalizirano obolenje notranje plasti žil, v katere se nabirajo maščobe in nastajajo plaki, ki ožijo in/ali zapirajo svetlino žile in preprečujejo normalno prekrvavitev tarčnih tkiv. Posledice ateroskleroze se klinično kažejo kot srčni infarkt, možganska kap, ishemija spodnjega uda in drugo. Poleg zdravljenja akutnih zapletov ateroskleroze je zelo pomembno zdravljenje in nadzor nad faktorji tveganja (Mlakar, 2016).

Tatjana Požarnik, UKC Ljubljana, je predstavila predavanje z naslovom **Vloga operacijske medicinske sestre pri operativnih posegih na odprtem srcu**. V Univerzitetnem kliničnem centru (UKC) Ljubljana izvajajo operativne posege na odprtem srcu tako pri otrocih kot tudi pri odraslih pacientih. Leta 1958 so v UKC Ljubljana opravili prvi operativni poseg na odprtem srcu s pomočjo zunajtelesnega krvnega obtoka (ZTO). Razvoj srčen kirurgije je iz leta v leto omogočal več operativnih posegov na srcu: zamenjave in kasneje poprave srčnih zaklopk, uvajanje manj invazivnih pristopov do srca z minimalnimi rezi in edoskopskimi operativnimi

posegi. V 90. letih so začeli opravljati krajše operativne posege na delujočem srcu brez uporabe ZTO. V zadnjih letih lahko pacientom z napredovalim srčnim popuščanjem in izčrpanimi medikamentoznimi in drugimi kirurškimi možnostmi tudi v Sloveniji ponudijo možnost operacije vstavitve mehanične cirkulatorne podpore, ki bodisi nadomesti delovanje levega ali desnega prekata (*VAD-ventricular assist device*) ali pa popolnoma nadomesti oba prekata (*TAH-total artificial heart*). Pri nas se uporabljata sistema *Heart Mate II VAD* in *Syncardia Total artificial heart*. Cirkulatorno podporo vstavljajo kot premostitveno terapijo do presaditve srca ali pa kot dokončno terapijo pri pacientih, ki niso kandidati za presaditev srca. Kardiokirurška transplantacijska dejavnost je v zadnjih letih v Sloveniji v naglem porastu in število opravljenih posegov sega v sam vrh med državami in bolnišnicami v okviru Eurotransplanta (Požarnik, 2016).

Dr Rok Devjak Onkološki inštitut Ljubljana, je predstavil **Najpogostejše onkološke bolezni in novejša sistemska zdravljenja v onkologiji**. Rak postopoma postaja glavni vzrok umrljivosti v razvitih državah. S podaljševanjem življenjske dobe ima tudi posameznik večjo verjetnost, da tekom življenja zbolí za rakom. Oblike sistemskega zdravljenja raka delimo na: citostatike, hormonska zdravila in tarčna zdravila. Med novejša sistemska zdravila v onkologiji lahko prištevamo večino tarčnih zdravil, ki jih delimo na zaviralce angiogeneze, zaviralce kinaz, monoklonska protitelesa, zaviralec proteosoma, modifikatorji imunskega odgovora – zaviralci kontrolnih stikal. Postopoma upada verjetnost smrti za rakom, kar nakazuje, da je zdravljenje raka uspešnejše. V povprečju rak postopoma postaja kronična bolezen. (Devjak, 2016).

Monika Ažman Zbornica – Zveza, je predstavila prispevek z naslovom **Dostojanstvo in zasebnost pacienta – ju spoštujemo in uresničujemo?** Obdobje, v katerem živimo in ustvarjamo, je podvrženo vse večjim zahtevam, uporabi sodobnih tehnologij in medijev. Tudi v zdravstvu, zdravstveni negi in oskrbi se temu ne moremo izogniti. Odličnost in sistem kakovosti so pojmi, ki so dnevno prisotni v neposredni povezavi z varnostjo zdravstvene obravnave. Napredna znanja, odgovornost in ekonomska vzdržnost dodatno oblikujejo sodoben pristop k obravnavi pacienta. Nehote pomislimo, da gre pri vsem tem le za denar. Toda pacienti še

vedno pričakujejo, da bodo pomembne informacije pridobili v neposredni komunikaciji in empatičnim odnosom z zdravnikom, medicinsko sestro in ostalim osebjem v zdravstvenem timu. Od zaposlenih v zdravstvu še vedno pričakujejo, da jim bomo kot pomemben vir psihične podpore v procesu spoprijemanja z boleznijo in v procesu zdravljenja. Lasten Kodeks etike zaposlenih v zdravstveni negi in oskrbi Zbornice zdravstvene in babiške nege - Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije priča o skrbi stanovske organizacije tako za paciente kot lastne kolegice in kolege – izvajalce zdravstvene nege in oskrbe, saj ob medsebojnem spoštovanju in sodelovanju raste tudi etična zavest za spoštovanje uporabnikov (Ažman, 2016).

Ažman (2016) je v nadaljevanju zapisala:»**Sočutje daje pomen človeškemu življenju. Je vir vsake trajne sreče in veselja. Sočutje je odlika dobrega srca, srca človeka, ki deluje iz želje po pomoči drugim. S prijaznostjo, naklonjenostjo, poštenostjo, resnico in pravičnostjo do soljudi delamo dobro sebi. To ni stvar zapletenega teoretiziranja, to je stvar zdravega razuma. Nihče ne more zanikati, da je naša lastna sreča neogibno povezana s srečo drugih. Nihče ne more zanikati, da tudi sami trpimo, če trpi družba. Bolj kot sta naše srce in um zlonamerna, bolj nesrečni postajamo – tudi tega ne more nihče zanikati. Odrečemo se lahko vsemu drugemu – religiji, ideologiji, vsej priznani modrosti. Vendar se ne moremo izogniti potrebi po ljubezni in sočutju:«**

Njegova svetost

Dalajlama (Etika za novo tisočletje, 2005).

Dr. Metka Klevišar je predstavila prispevek z naslovom **V dom – zakaj pa ne?** V zdravstvu se srečujemo z mnogimi predsodki in prav za mlade v izobraževanju je potrebno, da teh predsodkov ne poglobljamo. Predsodki lahko povzročijo veliko hudega. V strokovnem srečanju je na programu tudi delo z rakavimi bolniki. Med ljudmi še vedno vlada prepričanje, da rak pomeni smrt. Še zdaleč ni tako. Zato je prav, da najprej medicinske sestre, ki učijo mlade, gledajo na rakave bolezni bolj optimistično. Zavedati se je treba, da je danes dobra polovica rakavih bolezni ozdravljiva. Sama živim sedaj v domu za starejše pri sv. Jožefu v Celju. Zelo zadovoljno in zelo aktivno. Še vedno pa srečujem ljudi, tudi iz zdravstvenih krogov, ki

jim dom za starejše pomeni nekaj takega kot koncentracijsko taborišče. Predsodek, ki živi v mnogih starih ljudeh in tudi pri svojcih. Kdor živi s takšnim prepričanjem, ne bo zadovoljen v najboljšem domu. Zato je treba ta predsodek razbijati tudi pri mladih, če hočemo, da bodo stari ljudje in njihovi svojci lažje živeli. (Klevišar, 2016).

V popoldanskem delu seminarja so potekale učne delavnice. Delavnico **Varna priprava in aplikacija tarčnih zdravil** je vodila **Darinka Radmelič**. Delavnico **Zdravstvena nega pacienta s podkožnim venskim prekatom** sta vodili Snežana Umičević in Metka Zajc, Onkološki inštitut Ljubljana. Delavnico **Zdravstvena nega pacienta s podkožno infuzijo – hipodermokliza** je vodila Jožica Jelen Jurič, Srednja šola Zagorje in sodelovala Andreja Petek. **Delavnico Zdravstvena nega pacienta s perkutano endoskopsko gastrostomo** sta izvajali Stanka Popovič, UKC Ljubljana, Kirurška klinika in Maja Bogataj.

Hvala vsakemu posamezniku, ki se je udeležil seminarja. Hvala vsem, ki ste s svojim znanjem in aktivnostmi prispevali k še enemu lepemu dnevu, namenjenemu zdravstveni negi in medicinskim sestram!

Literatura: VLOGA medicinske sestre pri pacientih s srčno-žilnimi in rakastimi obolenji [Elektronski vir]: zbornik predavanj, Celje, 4. marec 2016 / [urednica Irena Šumak]. Ljubljana: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije: Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Sekcija medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju, 2016 Način dostopa (URL): <http://www.zbornica-zveza.si/sl/3-sekcija-medicinskih-sester-v-vzgoji-izobrazevanju>